

อุตสาหกรรมเหล็กไทยปี 69 สะท้อน 2.8 หมื่นล้าน 'CBAM' ดันต้นทุนส่งออกพุ่ง

By นิธิโรจน์ เกิดบุญภาณุวัฒน์

04 ม.ค. 2569 | 08:11 น.

KEY

POINTS

- มาตรการ CBAM ของสหภาพยุโรป (EU) จะเริ่มเก็บภาษีคาร์บอนเต็มรูปแบบในปี 2569 คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการส่งออกของไทยมูลค่าราว 2.8 หมื่นล้านบาท โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเหล็กและอะลูมิเนียม
- ผู้ส่งออกสินค้าไปยัง EU จะต้องแบกรับต้นทุนทางการค้าที่เพิ่มขึ้นจากการซื้อใบรับรอง CBAM ตามปริมาณการปล่อยคาร์บอนที่ฝังตัวอยู่ในสินค้า
- มาตรการดังกล่าวยังมีแผนขยายขอบเขตให้ครอบคลุมสินค้าปลายน้ำที่ใช้เหล็กเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น ชิ้นส่วนอุตสาหกรรมและเครื่องใช้ไฟฟ้าในอนาคต
- อย่างไรก็ตาม CBAM ถือเป็นโอกาสสำหรับผู้ผลิตเหล็กคาร์บอนต่ำของไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่ใช้เทคโนโลยีเตาอาร์คไฟฟ้า (EAF) ในการสร้างความได้เปรียบและขยายตลาดส่งออก

นายบัณฑิต จัยเจริญ ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมเหล็ก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) เปิดเผยว่า มาตรการ Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) ของสหภาพยุโรป (EU) กำลังกลายเป็นตัวแปรสำคัญที่เปลี่ยนโครงสร้างการแข่งขันของอุตสาหกรรมเหล็กโลก โดยเฉพาะเมื่อ EU เตรียมเข้าสู่ระยะจัดเก็บภาษีคาร์บอนเต็มรูปแบบตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2569 จากเดิมที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านด้านการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยคาร์บอนตั้งแต่ปี 2566

ทั้งนี้ CBAM เริ่มบังคับใช้ในระยะเปลี่ยนผ่านตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 โดยกำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าไปยัง EU ต้องรายงานค่าจำเพาะของการปลดปล่อยคาร์บอนที่ฝังตัวอยู่ในสินค้า (Specific Embodied Carbon) สำหรับสินค้าบางกลุ่ม ก่อนจะเข้าสู่ระยะจัดเก็บภาษีจริงในปี 2569 ซึ่งผู้นำเข้าจะต้องซื้อและส่งมอบ CBAM certificates ตามปริมาณการปลดปล่อยคาร์บอนที่ฝังตัวในสินค้า โดยอ้างอิงราคาคาร์บอนในระบบ EU Emissions Trading System (EU ETS)

“วันที่ 1 ม.ค. 69 ถือเป็นจุดเปลี่ยนจากการรายงานข้อมูลไปสู่ต้นทุนจริง ซึ่งจะทำให้โครงสร้างการแข่งขันในตลาดโลกเปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญ คาร์บอนจะไม่ใช้ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่จะกลายเป็นต้นทุนทางการค้าที่หลีกเลี่ยงไม่ได้”

สำหรับกรอบเวลาของระยะเปลี่ยนผ่าน CBAM ครอบคลุมช่วงวันที่ 1 ต.ค. 66 ถึง 31 ธ.ค. 68 เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ส่งออกไป EU ปรับตัวด้านระบบรายงานและการคำนวณการปลดปล่อยคาร์บอนฝังตัว ก่อนเข้าสู่ระยะปฏิบัติการเต็มในปี 69 โดยในระยะเริ่มต้น CBAM ครอบคลุม 6 กลุ่มสินค้า ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า ปูนซีเมนต์ ปุ๋ย อะลูมิเนียม ไฟฟ้า และไฮโดรเจน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการปล่อยคาร์บอนสูงและมีความเสี่ยงต่อการเกิด Carbon Leakage

อย่างไรก็ดี ในส่วนของอุตสาหกรรมเหล็ก สินค้าที่อยู่ภายใต้ CBAM ครอบคลุมตั้งแต่เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กเส้น ท่อเหล็ก ไปจนถึงผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูป เช่น slab และ billet โดยใช้การระบุสินค้าตามพิกัดศุลกากร (CN codes) ของ EU และแนวทางเฉพาะภาคอุตสาหกรรมตามเอกสารกำกับของคณะกรรมการยุโรป สัญญาที่ภาคอุตสาหกรรมต้องจับตาดูอย่างใกล้ชิด คือข้อเสนอของคณะกรรมการยุโรปในช่วงปลายปี 2568 ที่เตรียม ขยายขอบเขต CBAM ไปยังสินค้าปลายน้ำ ที่ใช้เหล็กและอะลูมิเนียมเป็นองค์ประกอบหลัก โดยตั้งเป้าเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 71 รวมถึงยกระดับข้อกำหนดด้านการสอบกลับได้ (traceability) และมาตรการต่อต้านการหลบเลี่ยง (anti-circumvention)

“การขยาย CBAM ไปยังสินค้าปลายน้ำหมายความว่า ผลกระทบจะไม่ได้จำกัดอยู่แค่ผู้ผลิตเหล็กต้นน้ำ แต่จะลามไปถึงผู้ผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้า และสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีเหล็กและอะลูมิเนียมเป็นส่วนประกอบหลักในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า”

งานวิจัยของธนาคารกสิกรไทยประเมินว่า เมื่อ CBAM เริ่มจัดเก็บภาษีจริงในปี 69 ผลกระทบเบื้องต้นอาจคิดเป็นประมาณ 3.8% ของมูลค่าการส่งออกไทยไป EU หรือประมาณ 28,000 ล้านบาท โดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือเหล็กและอะลูมิเนียม ขณะที่ปูนซีเมนต์และปุ๋ยได้รับผลกระทบจำกัด เนื่องจากไทยส่งออกไป EU ในปริมาณไม่มาก

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติผู้ส่งออกจะต้องแบกรับภาระต้นทุนด้านการจัดเก็บและคำนวณข้อมูลการปลดปล่อยคาร์บอนฝังตัวในระดับผลิตภัณฑ์ ซึ่งต้องผ่านการทวนสอบตามมาตรฐาน Measurement, Reporting and Verification (MRV) และต้องประสานงานกับผู้นำเข้าใน EU เพื่อจัดซื้อและส่งมอบ CBAM certificates ให้ครบถ้วนตามข้อกำหนด

นายบัณฑุรย์ กล่าวอีกว่า CBAM ไม่ได้เป็นเพียงความเสี่ยง แต่ยังเป็นโอกาสสำคัญสำหรับผู้ผลิตเหล็กไทยที่มีคาร์บอนฝังตัวต่ำโดยเฉพาะกลุ่มที่ใช้เทคโนโลยี เตาอาร์คไฟฟ้า (EAF) และวัตถุดิบจากเศษเหล็กรีไซเคิล

ข้อมูลช่วงเดือนม.ค.-ต.ค. 68 พบว่า การส่งออกสินค้าเหล็กไทยในพิกัด 72 (Iron & Steel) ไปยัง EU เพิ่มขึ้นกว่า 250% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ส่วนหนึ่งมาจากความต้องการเหล็กคาร์บอนต่ำของผู้นำเข้าใน EU ที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อเตรียมความพร้อมของซัพพลายเชนก่อน CBAM มีผลเต็มรูปแบบในปี 2569

“เหล็กจากเตา EAF ของไทยสามารถช่วยลดภาวะภาวะคาร์บอนให้ผู้ซื้อใน EU ได้ 5-10% ของมูลค่าสินค้า และส่วนต่างดังกล่าวนี้มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นทุกปี อาจแตะระดับ 20% ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า”

ด้านยุทธศาสตร์การรับมือ นั้น ผู้ประกอบการเหล็กไทยจำเป็นต้องเร่งจัดทำระบบ MRV ระดับโรงงานและระดับผลิตภัณฑ์ ยกกระดานการใช้งานไฟฟ้าหมุนเวียนผ่านสัญญา PPA หรือโซลาร์ออนไซต์ และพัฒนาความสามารถด้าน traceability ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

นอกจากนี้ ภาคอุตสาหกรรมยังต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งการเจรจาให้ EU ยอมรับผู้ทวนสอบที่ได้รับการรับรองในประเทศไทย การผลักดันร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Act) ระบบ ETS และการสงวนเศษเหล็ก-เศษอะลูมิเนียมไว้ใช้ในประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเหล็กคาร์บอนต่ำ

“CBAM คือกลไกที่กำลังคัดกรองผู้ชนะและผู้แพ้ในอุตสาหกรรมเหล็กโลก หากไทยปรับตัวได้ทัน จะไม่เพียงรักษาตลาดเดิม แต่ยังสามารถใช้คาร์บอนต่ำเป็นแต้มต่อในการขยายการส่งออกในระยะยาว”